

Kultuur kõigile

Piret Aus
sotsiaalteadused / kultuurikorraldus (MA)
ligipääsetavuse eestkõneleja

25.01.2023
TARTU

PIRET AUS
piret.aus@gmail.com
528 0515

HARIDUSKÄIK

2013 Master of Arts in Social Sciences (Cultural Management) / sotsiaalteaduse magister (kultuurikorraldus)

2002 – 2013 Tartu Ülikooli Avatud ülikool, kultuurikorralduse magistriõpe

1989 – 1994 Viljandi Kultuurikolledž, folkloori- ja rahvamuusika osakond, rahvamuusika eriala

1986 – 1989 Vändra Keskkool

TÖÖKOGEMUS

2019 vabakutseline / Kirjeldustõlge OÜ

2017 Töötukassa klientide koolitamine / Tööharjutus
2013 – 2020 TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, kultuurikorralduse õppejõud

2010 OÜ Veebiaken / asutaja, juhatuse liige

2002 – 2020 TÜ VKA kultuurhariduse osakond

2006 – 2010 SA Ugala Teater; turundusjuht ja

aastal 2010 projektijuht

VALIK KORRALDAMISI:

EV103 ja EV 104 kontsertetenduste kirjeldustõlge (ERR)

2020 EV 102 aastapäeva kontsertetenduse kirjeldustõlge (Ugala teatris ja ERR studios)

2019 XXVII Laulu- ja XX Tantsupidu “Minu arm” ligipääsetavuse korraldamine (kirjeldustõlge / viipekeel).

2018 25. augustil X Erivajadusega inimeste laulu- ja tantsupidu. ESIMENE PIDU EESTIS, mis tõlgiti juba 2017aastal täies mahus eesti viipekeelde

LIGIPÄÄSETAVUS

Iga puue on erivajadus,
kuid iga erivajadus ei ole puue!

- Kulmispuue
- Nägemispuue
- Liikumispuue
- Intellektipuue

KUIDAS SUHELDA

- Kõnetamisel puuduta tema käsivart. Vastasel juhul ta ei tea, et sa räägid temaga.
- Küsi, kas ja kuidas saad teada aidata.
- Kõnes võid vabalt kasutada sõnu "näha" ja "vaadata".
- Ära jäta pimedat inimest üksinda sõiduteele, keset kõnniteed, käsipuudeta trepile või lahtise ukse lähedale, vaid saada ta ohutusse kohta.
- Ütle talle, kui lahkud tema kõrvalt.
- Tema juhtkoer on tema silmad, ära sega teda tööd tegemast.

KUIDAS SUHELDA

- Esmalt püüa luua silmkontakt.
- Kasuta oma suud veidi aktiivsemalt, kui tavapäraselt kõneldes.
- Räägi aeglaselt.
- Kasuta suhtlemiseks (teksti loomiseks) telefoni või paberit ja pliiatsit.
- Püüa kätega näidata, mida soovid öelda.
- Õpi ära lihtsamad viiped (tere, aitäh, head aega) ja sõrmendid.
- Kasuta Eesti Keele Instituudi keeleveebi <https://www.eki.ee/dict/viipekeel/>

KUIDAS SUHELDA

- Paku, kuid ära eelda, et ratastooli kasutav inimene soovib abi.
- Väldi eeldusi teiste võimete kohta.
- Räägi otse temaga, mitte tema saatjaga.
- Kui oled pikemas vestluses, siis istu Sinagi. Olete vestlemiseks samal tasandil.
- Enne inimese või tema ratastooli puudutamist küsi luba.

Eesti viipekeele tõlge

Foto: Sabine Burger

Foto: Sabine Burger

Punktkirjas laulupeo kontserdikava

Foto: Piret Aus

Kirjeldustõlge

Foto: Sabine Burger

Foto: Sabine Burger

Taktiline tantsupeo teatmik

Foto: Sabine Burger

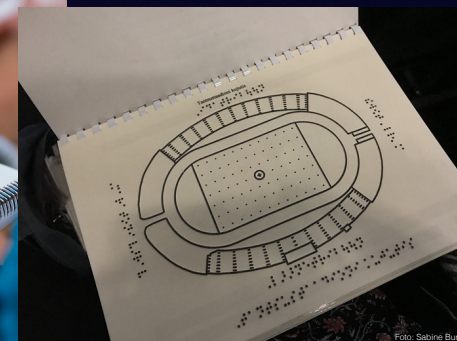

Foto: Sabine Burger

Telepilt ja raamatupilt

Kirjeldustõlke tiim ERRi studios

Vaatamisalad ja vaateplatvorm

KORRALDAJALE OLULISED BAASTEADMISED:

- Korralda üritus kõigile ligipääsetavas kohas ja mõtle läbi, kuidas saaksid teie valitud kohas hakkama liikumispuudega inimesed karkudega, käimisraamiga või ratastooliga, kuidas liiguvad inimesed, kellel on nägemis-, kuulmis- või intellektipuu.

- **Kui üritusel on pilet, mõtle läbi, kas erivajadusega inimene maksab täispileti või sooduspileti, kas tema isiklikule abistajale on võimalik osta nullpilet.**

Kui ei ole sellist võimalust, siis ürituse erivajadusega huviline on sunnitud ostma kaks piletit – isiklik abistaja ei tule üritust nautima, vaid erivajadusega inimest abistama.

- **Kasuta nägemis- ja kuulmispuudega inimestele info edastamiseks sobivat viisi.**

- **Abi ürituse ligipääsetavaks muutmisel saab puuetega inimeste katusorganisatsioonidelt (näiteks Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit, Eesti Pimedate Liit, Eesti Kurtide Liit jne).**

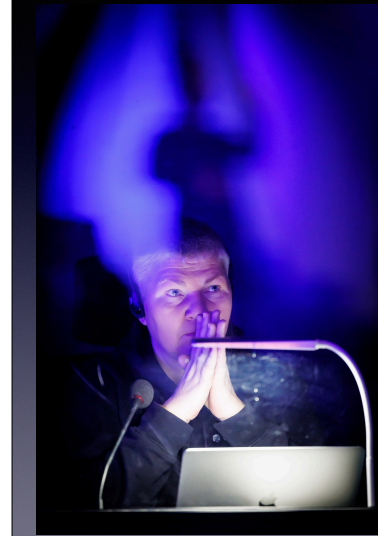
- **Kasuta nägemis- ja kuulmispuudega inimestele info edastamiseks sobivat viisi.**

- **Abi ürituse ligipääsetavaks muutmisel saab puuetega inimeste katusorganisatsioonidelt (näiteks ürituse personal peaks oskama erivajadustega osalejatele abi pakkuda.**

- **Erivajadusega inimene võib sündmusel osaleda koos juht- või abikoeraga.**

- **Ligipääsetavus tähendab lihtsat ja selget keelt. Kontrolli ka, kas sinu veebileht või mobiilirakendus on kõigile ligipääsetav.**

**Maailma muutmine
algab iseendast**

Ja nüüd tegudele!